

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-03-25 Nr. 429-56
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. lapkričio 30 d. nutiko eismo įvykis, kurio metu pareiškėjo valdomas automobilis *Audi A6* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) priekine dalimi atsitrenkė į ta pačia kryptimi važiuosio Y. Y. vairuojamo automobilio *Seat Toledo* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) galą. Per eismo įvykį buvo apgadinta pareiškėjo automobilio priekinė dalis (buferis, dešinės pusės grotelės, atstumo palaikymo jutiklio laikiklis ir kt.). Po eismo įvykio vairuotojai užpildė elektroninę eismo įvykio deklaraciją (toliau – Deklaracija), kurioje eismo įvykio kaltininku nurodytas automobilio *Seat Toledo* vairuotojas. Joje taip pat nurodyta, kad susidūrimas įvyko užgesus į sankryžą įvažiuojančio automobilio *Seat Toledo* varikliui, dėl to automobilis sustojo ir jį jo galinę dalį atsitrenkė pareiškėjo vairuojamas automobilis.

Eismo įvykio dieną pareiškėjas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatyme (toliau – TPVCAPDĮ) nustatyta tvarka kreipėsi į automobilio *Seat Toledo* valdytojo civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudusį draudiką dėl žalos atlyginimo (draudimo išmokos pagal TPVCAPDĮ mokėjimo). Gauto pranešimo apie įvykį pagrindu draudikas pradėjo žalos administravimą.

2023 m. gruodžio 4 d. draudiko ekspertas informavo pareiškėją, kad, atsižvelgiant į Kelių eismo taisyklių¹ (toliau – KET) 126 punktą, kuriame numatyta, kad vairuotojas privalo laikytis tokio atstumo, kad neatsitrenktų į priekyje važiuojančią transporto priemonę, jeigu ji būtų stabdoma, eismo įvykio kaltininkas yra pats pareiškėjas, todėl draudikas neturi pagrindo atlyginti pareiškėjo patirtą žalą.

Pareiškėjas su draudiko pozicija nesutiko ir 2023 m. gruodžio 5 d. el. laiške pasiteiravo, kaip jis galės likti kaltu, jeigu savo kaltę pripažino automobilio *Seat Toledo* vairuotojas, taip pat nurodė laikęsis KET 126 punkte nustatytų rekomendacijų dėl atstumo tarp transporto priemonių ir nebuvęs per arti automobilio *Seat Toledo*.

2023 m. gruodžio 7 d. draudikas raštu informavo pareiškėją apie tai, kad yra sprendžiamas vairuotojų kaltės klausimas, ir paprašė pateikti išsamų eismo įvykio aplinkybių paaiškinimą. Pareiškėjas tą pačią dieną pateikė paaiškinimą. Jo teigimu, automobilis *Seat Toledo* važiuojo priešais, privažiavus sankryžą jokių kliūčių judėti į priekį šiam automobiliui nebuvo, tačiau, įvažiavęs į sankryžą apie 1–1,5 metro, jis truktelėjo ir sustojo vietoje. Anot pareiškėjo, priekyje buvusiam automobiliui sustojus, pareiškėjas nuspaudė savo automobilio stabdį, tačiau dėl slidaus kelio automobilis slydo ir atsirėmė į priešais staiga sustojusio automobilio kabli. Išlipęs iš automobilio *Seat Toledo* vairuotojas, pareiškėjo teigimu, atsiprašė, kad dėl jo kaltės ir neatsargumo automobilis *Seat Toledo* užgeso ir tapo kliūtimi pareiškėjo automobiliui, pasiūlė užpildyti eismo įvykio deklaraciją, ginčų dėl kaltės nekilo. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad automobilių greitis buvo minimalus, koks tiksliai – pasakyti negali, nes nežiūrėjo į spidometrą, o

¹ Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“.

apytikslis atstumas tarp automobilių galėjo būti apie 3–5 metrus.

2024 m. sausio 4 d. draudiko ekspertas kreipėsi į pareiškėjo civilinę atsakomybę transporto priemonės valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudusios draudimo bendrovės *ERGO Insurance SE* Lietuvos filialą, pateikė duomenis apie įvykį ir pasiteiravo, kokia būtų pareiškėjo draudiko pozicija dėl kaltės. Pareiškėjo draudiko transporto žalų grupės vadovas nurodė, kad draudikas sutinka, jog atsakingu už eismo įvykį turėtų būti pripažintas automobilį *Audi A6* vairavęs pareiškėjas. Pareiškėjo draudiko nuomone, jeigu pareiškėjo automobilio greitis buvo minimalus, bet jis vis tiek atsitrenkė į automobilį *Seat Toledo*, tai reiškia, kad nebuvo įvertintos esamos sąlygos ir laikomasi tokio atstumo, kad automobiliai nesudurtų.

2024 m. sausio 24 d. draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą nemokėti dėl apgadinto automobilio atsiradusią žalą atlyginančios draudimo išmokos nustačius, kad už eismo įvykį yra atsakingas pats pareiškėjas.

2024 m. sausio 25 d. pareiškėjas pateikė draudikui pretenziją dėl priimto sprendimo ir nurodė su juo nesutinkąs. Anot pareiškėjo, prieš susidūrimą jis sustojo prie sankryžos už stovinčio automobilio *Seat Toledo* ir kurį laiką abu automobiliai stovėjo saugiu atstumu vienas nuo kito. Pareiškėjas nurodė, jog važiavimo greitis buvo pakankamai mažas, kad būtų galima laiku sustoti prieš kliūtį, jis važiavo atsargiai, atsižvelgė į slidžią kelio dangą ir oro sąlygas, neviršijo leistino greičio. Pareiškėjo vertinimu, būtent automobilio *Seat Toledo* vairuotojas pažeidė KET 134.4 punktą, kuriame nustatytas draudimas staigiai stabdyti, jeigu tai nebūtina eismo saugumui, nes būtent jis, pajudėjęs iš stovėjimo padėties, staiga, be priežasties ir netikėtai sustojo. Pareiškėjas taip pat nurodė draudikui, kad sankryža, kurioje nutiko eismo įvykis, yra filmuojama, todėl draudikui neturėtų būti sudėtinga patikrinti visą informaciją, tačiau tai nebuvo padaryta.

Gavęs pareiškėjo pretenziją, draudikas kreipėsi į UAB „Impulsana“, šios ekspertas Valentinas Mitunevičius parengė 2024 m. sausio 29 d. Eksperto Išvadą Nr. MV 2024-09 (toliau – Išvada). Išvadoje konstatuota, kad eismo įvykį lėmė KET reikalavimams prieštaravę pareiškėjo veiksmai, o automobilio *Seat Toledo* judėjimas prieš eismo įvykį priežastinio ryšio su eismo įvykiu neturėjo. Tą pačią dieną draudikas raštu informavo pareiškėją apie Išvadą ir nurodė, kad sprendimas nemokėti pareiškėjui draudimo išmokos nebus keičiamas.

2024 m. sausio 30 d. raštu pareiškėjas nurodė su Išvada kategoriškai nesutinkąs, nes ji buvo parengta remiantis klaidingomis prielaidomis ir teoriniais svarstymais, neįvertinus eismo įvykio vaizdo įrašo, neatsižvelgus į pareiškėjo argumentus ir atmetinai bei šališkai ištyrus žalos bylą. Pareiškėjas ypač akcentavo tai, kad draudikas atsisako remtis eismo įvykio vaizdo įrašu, nors yra galimybė jį gauti, taip pat nurodė, kad draudikas neatsižvelgė į žmogiškąjį faktorių. Pasisakydamas dėl Išvadoje nurodytų aplinkybių, pareiškėjas teigė, kad nelogiškas Išvadoje pateiktas vertinimas, kad jo automobilis važiavo apie 10 km/val. didesniu greičiu už kitą automobilį, nes tokiu atveju žala būtų buvusi daug didesnė. Pareiškėjo teigimu, automobilis *Seat Toledo* po sustojimo iš savo stovėjimo vietos pajudėjo 2–3 metrus, o esant tokiam atstumui bei slidžiai kelio dangai iki 15–20 km/val. įsibėgėti neįmanoma, be to, greičio ir stabdymo kelias būtų buvęs didesnis nei 2 metrai. Pareiškėjas patikslino, kad prieš susidūrimą automobiliai stovėjo vienas priešais kitą, o atstumas tarp jų skirtingais momentais buvo nuo 1 iki 3 metrų. Pareiškėjas prašė draudiko persvarstyti žalos bylą bei objektyviai ir nešališkai ištirti įvykio aplinkybes.

2024 m. vasario 9 d. atsakyme į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad Išvada parengta remiantis paties pareiškėjo pateiktais duomenimis, o ją parengęs ekspertas yra technikos mokslų daktaras, turintis ekspertinio darbo patirtį tiriant eismo įvykius nuo 1993 m., jis yra įtrauktas ir į teismo ekspertų sąrašą. Anot draudiko, remiantis Išvada nėra pagrindo teigti, jog automobilio *Seat Toledo* sustojimas užgesus varikliui turėjo priežastinį ryšį su eismo įvykio kilimu, įvykį lėmė paties pareiškėjo veiksmai, prieštaravę KET 9, 126 ir 127 punktų reikalavimams. Atsakyme draudikas taip paaiškino kreipėsi į Ukmergės rajono savivaldybės administraciją dėl filmuotos medžiagos pateikimo, tačiau gavęs atsakymą, kad įvykio dienos vaizdo įrašų nėra. Atsakyme draudikas taip pat paminėjo, kad pareiškėjas teikė prieštarigus duomenis apie įvykio aplinkybes, ir paaiškino sprendimo nekeisiamą.

2024 m. vasario 27 d. pareiškėjas dar kartą kreipėsi į draudiką ir nurodė nesutinkąs su draudiko teiginiais dėl neva prieštaringų paaiškinimų apie eismo įvykį. Pareiškėjas nurodė, kad paaiškinimų skirtumai atsirado dėl įvairių įvykio aspektų detalizavimo ir papildomos informacijos teikimo, siekiant išsamiau atskleisti įvykio aplinkybes, taip pat nurodė, kad jam atrodo, jog

draudikas specialiai nerenka informacijos, reikalingos tiesai įrodyti. Pareiškėjas dar kartą detalizavo nesutikimo su draudiko priimtu sprendimu motyvus, įskaitant tai, kad nebuvo gauti automobilio *Seat Toledo* vairuotojo paaiškinimai apie įvykio aplinkybes ir vaizdo įrašas iš vaizdo kamerų, filmuojančių eismo įvykio vietą. Be to, pareiškėjas atkreipė dėmesį į tai, kad eismo įvykio aplinkybės buvo įvertintos pagal nuotraukas ir nebuvo atsižvelgta į automobilio *Seat Toledo* vairuotojo padarytus KET pažeidimus.

2024 m. kovo 12 d. rašte draudikas dar kartą nurodė pareiškėjui priimto sprendimo nekeisiant bei pateikė pareiškėjui atsakymus į pretenzijoje pateiktus. Atsakyme draudikas akcentavo faktą apie filmuojamą eismo įvykio vietą iš pareiškėjo sužinojęs tik tada, kai Ukmergės rajono savivaldybė jau nebegalėjo pateikti vaizdo įrašų, taip pat nurodė, kad su automobilį *Seat Toledo* vairavusiu asmeniu neįmanoma susiekti, jis neatsiliepia telefonu, neatsako į el. paštu siunčiamus raštus. Draudikas paaiškino, kad žalos administravimo metu nustatytos aplinkybės leidžia daryti išvadą dėl paties pareiškėjo atsakomybės už eismo įvykį, nes automobilio *Seat Toledo* stabdymas užgesus varikliui nebuvo staigus. Draudikas teigė ėmėsis visų priemonių įvykio aplinkybėms ištirti ir sprendimą pagrindęs žalos bylos medžiaga bei eksperto Išvada.

Nepavykus išspręsti ginčo, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką ir prašė įpareigoti draudiką atlikti išsamų tyrimą bei išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką pakartoję, kad įvykis nutiko kitam automobiliui užgesus ir staiga sustojus. Anot pareiškėjo, draudikas nesurinko visos vaizdinės medžiagos, neapklausė visų liudytojų ir ignoravo papildomus pareiškėjo paaiškinimus, taip pat nepaisė Deklaracijos ir sprendimą grindė prielaidomis, o ne realiais faktais.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė besilaikąs pozicijos, jog sprendimas nepripažinti įvykio draudžiamuoju pagal su automobilio *Seat Toledo* savininku sudarytą įprastinę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį yra teisingas ir pagrįstas. Atsiliepime draudikas iš esmės atkartoję atsakymuose į pareiškėjo kreipimusis nurodytus priimto sprendimo pagrindus ir žalos administravimo aplinkybes. Draudikas paaiškino manąs, kad atliko išsamų tyrimą ir priėmė surinktais duomenimis pagrįstą sprendimą, ir prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos mokėjimo.

*Siekiant išspręsti pareiškėjo ir draudiko ginčą, būtina įvertinti, ar draudikas pagrįstai nusprendė, kad automobilio *Seat Toledo* valdytojui nekilo civilinė atsakomybė už pareiškėjui per eismo įvykį padarytą žalą ir atsisakė mokėti pareiškėjui jo patirtą žalą atlyginančią draudimo išmoką.*

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuoja TPVCPDĮ ir šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklės² (toliau – Taisyklės) ir kt.).

Draudimo išmoka TPVCPDĮ nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė (TPVCPDĮ 3 straipsnio 1 dalis).

Civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygos, pagrindai ir bendrieji žalos atlyginimo principai nustatyti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse. Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (Civilinio kodekso 6.246 straipsnis), žalą (Civilinio kodekso 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis) ir kaltę (Civilinio kodekso 6.248 straipsnis). Nenustačius nors vienos

² Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 „Dėl Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

iš šių sąlygų – jos taikyti nėra pagrindo.

Taip pat svarbu pažymėti, jog TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo, kurio nuostatos taikomos ir TPVCAPDĮ reglamentuojamiems teisiniams santykiams (jei TPVCAPDĮ nenustato kitaip), 98 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos, neįsitikinęs draudžiamojo įvykio buvimu.

Atsižvelgiant į teisinį reglamentavimą ir ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio atsiranda transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis). Todėl draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl pareiškėjo automobilio apgadinimų atsiradusią žalą, kiltų, jei būtų nustatytos visos transporto priemonės *Seat Toledo* vairuotojo civilinės atsakomybės sąlygos.

Pažymėtina, kad būtent draudikui teisės aktų pagrindu yra suteikti įgaliojimai atlikti žalų, atsiradusių dėl su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu susijusių įvykių, administravimą, aiškintis tokių įvykių aplinkybes ir padarytos žalos dydį. Nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, turi būti vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija arba šio dokumento skaitmenine kopija, elektronine eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes (TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalis).

Pagal Taisyklių 38 punktą, atsakingas draudikas priima sprendimą dėl išmokos mokėjimo, atsižvelgdamas į dokumentus ir informaciją, kuriais įrodomas draudžiamojo įvykio faktas, eismo įvykio metu padarytos žalos aplinkybės, eismo įvykio dalyvių atsakomybė ir kt. Pagal Taisyklių 51 punktą, draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas už žalos padarymą asmuo, draudžiamojo įvykio faktas, aplinkybės ir žalos dydis.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, administruodamas žalą, gavo Deklaraciją, transporto priemonių apgadinimų nuotraukas, pareiškėjo paaiškinimus apie eismo įvykį. Kilus nesutarimų su pareiškėju dėl atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą, draudikas gavo papildomų pareiškėjo paaiškinimų, eksperto parengtą Išvadą. Remdamasis surinktais duomenimis, draudikas sprendė, kad automobilio *Seat Toledo* vairuotojas nėra atsakingas už įvykį, t. y. jam nekilo civilinė atsakomybė. Vis dėlto pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko ir reikalavo vadovautis Deklaracija, kurioje atsakingu už eismo įvykį nurodytas automobilio *Seat Toledo* vairuotojas, ir joje nurodytomis eismo įvykio aplinkybėmis.

Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad dėl eismo įvykio deklaracijos įrodomosios reikšmės yra išsamiai pasisakęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kuris, vertindamas eismo įvykio deklaracijos laukelio³ „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ užpildymą, konstatavo, kad teisiniu reguliavimu dėl eismo įvykio fiksavimo nesiekama įpareigoti asmenis sudaryti juos teisiškai įpareigojančiai saistantį susitarimą dėl civilinės atsakomybės sąlygų nustatymo. Minėto laukelio užpildymas iš esmės reiškia eismo įvykio dalyvių subjektyvų įvykio aplinkybių įvertinimą, t. y. eismo įvykio dalyvių nuomonės pateikimą. Teismo vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykis nėra kasdienė situacija ir eismo įvykio dalyviai įprastai būna streso būsenos, nebūtų pagrįsta reikalauti, kad jie iš karto po eismo įvykio atliktų veiksmus, kuriais būtų sukuriamos, pakeičiamos ar panaikinamos civilinės teisės ir pareigos.

Minėtoje nutartyje kasacinis teismas taip pat nurodė, kad teisinis reguliavimas, viena vertus, suponuoja, kad, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo draudikui sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir siekiant nustatyti eismo įvykio aplinkybes bei atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją (jo, kaip kaltininko, atsakomybę), eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas yra pagrindinis ir pirminis dokumentas, kuriuo turi vadovautis draudikas. Kita vertus, teisinis reguliavimas neatleidžia draudiko nuo pareigos ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Kasacinio teismo vertinimu, eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, nors ir yra pagrindinis, tačiau nėra vienintelis dokumentas, esantis pagrindu draudikui spręsti apie

³ Teismas vertino rašytinės, o ne elektroninės eismo įvykio deklaracijos turinį. Elektroninėje deklaracijoje pateikiamas informacijos blokas „Kaltininkas“, kuriame pildomi atsakomybę už įvykį prisiimančio asmens duomenys.

aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.⁴

Todėl, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgiant į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes (pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija), jis privalo išsamiai ištirti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamojo įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį. Tokie atvejai apima ir situacijas, kai kyla abejonių dėl eismo įvykio dalyvių eismo įvykio deklaracijoje pateiktos nuomonės dėl eismo įvykio kaltininko (pavyzdžiui, kai iš žinomų aplinkybių kyla abejonių, ar vairuotojai tinkamai interpretavo KET reikalavimų pažeidimus), ir kt.

Ginčo aplinkybių kontekste atkreiptinas dėmesys ir į Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros tarnybos parengtą poziciją dėl eismo įvykio deklaracijoje išreikšto asmens atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažinimo įrodomosios vertės, kurioje konstatuota, kad atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti. Pozicijoje eismo įvykio deklaracija taip pat apibrėžta ne kaip besąlygiškai eismo įvykio aplinkybes ir atsakomybę patvirtinantis dokumentas, o kaip dokumentas, kuriame nurodytos aplinkybės gali būti paneigtos. Taigi, teisinis reguliavimas pripažįsta galimybę paneigti eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją, jeigu tam yra pakankamai objektyvių duomenų.

Atsižvelgiant į teisinį reguliavimą darytina išvada, kad pareiškėjo ir automobilio *Seat Toledo* vairuotojo užpildyta Deklaracija nėra neginčijamas ir vienintelis įrodymas, sprendžiant dėl įvykio kaltininko, ir atsakomybės prisiėmimas pildant Deklaraciją savaime nesukelia teisinių pasekmių. Šis dokumentas vertinamas kartu su kitais bylos duomenimis.

Iš bylos duomenų matyti, kad priimdamas pareiškėjo skundžiamą sprendimą, kad atsakomybė už eismo įvykį automobilio *Seat Toledo* vairuotojui nekilo, draudikas iš esmės rėmėsi Deklaracijoje nurodytu eismo įvykio aplinkybių aprašymu, pareiškėjo pateiktomis nuotraukomis iš eismo įvykio vietos, pareiškėjo paaiškinimais apie eismo įvykio aplinkybes ir eksperto parengta Išvada. Atsižvelgiant į tai, toliau vertinama, ar draudiko pateikti paaiškinimai dėl ginčijamo sprendimo ir juos pagrindžiantys įrodymai yra pakankami tam, kad būtų paneigtas Deklaracijoje nurodytas atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą kvalifikavimas ir būtų galima konstatuoti, kad automobilio *Seat Toledo* vairuotojui nekilo civilinė atsakomybė už pareiškėjo automobiliui padarytą žalą.

Lietuvos bankui pateiktoje Deklaracijoje nurodyta, kad automobiliai susidūrė, nes automobilis *Seat Toledo*, jo vairuotojui bandant įvažiuoti į sankryžą, staiga užgeso ir sustojo, dėl to automobilis *Audi A6* atsitrenkė į automobilio *Seat Toledo* galą (kabli). Iš Deklaracijoje pateiktos eismo įvykio schemos ir pateiktų nuotraukų matyti, kad automobiliai po eismo įvykio išsidėstė taip, kad automobilis *Seat Toledo* nežymiai priekine dalimi įvažiavo į šalutinio kelio susikirtimą su pagrindiniu keliu, o ta pačia kryptimi už automobilio *Seat Toledo* važiuojęs pareiškėjo automobilis sustojo nedideliu atstumu už pirmojo automobilio. Deklaracijoje nurodyti duomenys ir nuotraukose užfiksuotos automobilių pozicijos yra reikšmingi toliau vertinant eismo įvykio aplinkybes ir sprendžiant dėl atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą.

Toliau vertinant ginčo šalių pateiktus duomenis, pažymėtina, kad pareiškėjas ne kartą teikė ir tikslino paaiškinimus apie eismo įvykio aplinkybes. 2023 m. gruodžio 7 d. rašte draudikui pareiškėjas nurodė, kad prieš susidūrimą priekyje važiuojęs automobilis *Seat Toledo* nestabdydamas įvažiavo į sankryžą 1–1,5 metro, o tarp automobilių buvo apie 3–5 metrų atstumas, tačiau atstumo ir greičio tiksliai pasakyti negali, nes nežiūrėjo į spidometrą, be to, dėl patirto streso gali suklysti. Anot pareiškėjo, į sankryžą įvažiuojęs apie 1 metrą automobilis *Seat Toledo* nežinia kodėl sustojo, tuomet pareiškėjas nuspaudė stabdžių pedalą, tačiau dėl slidaus kelio automobilis slydo ir atsitrenkė į staigiai sustojusio automobilio galą.

2023 m. sausio 25 d. pareiškėjas paaiškino, kad prieš susidūrimą automobiliai buvo sustoję, t. y. automobilis *Seat Toledo* stovėjo prie sankryžos, o pareiškėjo automobilis už jo, ir kurį laiką automobiliai stovėjo saugiu atstumu. Pareiškėjas teigė, kad važiuojimo greitis buvo mažas, kad būtų galima sustoti prieš kliūtį, važiuota atsargiai, atsižvelgiant į kelio dangą ir oro sąlygas, taip pat nurodė, kad iš stovimos pozicijos automobilis *Seat Toledo* pavažiavo 2–3

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018.

metrus, o atstumas tarp automobilių skirtingais momentais buvo apytiksliai 1–3 metrai. 2024 m. vasario 27 d. pareiškėjas draudikui paaiškino, kad 2023 m. sausio 25 d. paaiškinimas buvo skirtas pabrėžti, kad automobiliai prieš susidūrimą buvo sustoję, buvo laikomasi saugaus atstumo, o vėlesnis automobilių judėjimas buvo koordinuotas.

Lietuvos bankas sutinka su draudiku, jog pareiškėjo paaiškinimai apie eismo įvykį yra nevienareikšmiški, kyla abejonų dėl pateiktų paaiškinimų patikimumo, nes pareiškėjas nurodė prieštaringas įvykio aplinkybes. Nors iš pradžių buvo teigiama, kad automobilis *Seat Toledo* į sankryžą įvažiavo nestabdydamas ir staiga užgeso, vėliau (po to, kai draudikas nurodė, kad už eismo įvykį atsakingas yra pats pareiškėjas) teikiant paaiškinimus buvo nurodytos kitokios aplinkybės, t. y. kad automobiliai prieš eismo įvykį buvo sustoję vienas paskui kitą, stovėjo saugiu atstumu. Taip pat buvo nurodomos skirtingos aplinkybės, susijusios su atstumu tarp automobilių, teigiama, kad atstumas buvo apie 3–5 metrus (2023 m. gruodžio 7 d.), vėliau – kad skirtingais momentais siekė 1–3 metrus (2023 m. sausio 30 d.), ir kt. Teikdamas paaiškinimus apie įvykį pareiškėjas ne kartą nurodė laikęsis saugaus atstumo, buvęs atsargus ir atidus, atsižvelgęs į eismo sąlygas ir slidų kelią, tačiau, kaip matyti iš bylos duomenų, nors prieš sankryžą stovėjęs automobilis *Seat Toledo* į priekį pajudėjo tik apie keletą metrų, pareiškėjas prieš kliūtį sustoti vis tiek nespėjo ir atsitrenkė į kito automobilio galinę dalį.

Draudikui priėmus sprendimą nemokėti draudimo išmokos ir nusprendus, kad automobilio *Seat Toledo* vairuotojas nebuvo atsakingas už eismo įvykio kilimą, tačiau pareiškėjui išreiškus nesutikimą su draudiko sprendimu, draudikas kreipėsi į Išvadą parengusį ekspertą. Draudiko surinktų duomenų pagrindu ekspertas parengė Išvadą, kurios tikslas – nustatyti, koks buvo eismo įvykio mechanizmas ir kurio vairuotojo veiksmai lėmė eismo įvykio kilimą. Išvadoje buvo vertinama Deklaracija, pareiškėjo draudikui teikti paaiškinimai apie eismo įvykio aplinkybes, nuotraukos iš eismo įvykio vietos, kuriose matomi automobilių apgadinimai ir automobilių padėtys po eismo įvykio, taip pat pareiškėjo automobilio apžiūros dokumentai.

Įvertinęs tyrimui pateiktus duomenis ekspertas nurodė, kad, jo vertinimu, prieš susidūrimą automobilio *Seat Toledo* greitis buvo ne didesnis nei 5 km/val., o pareiškėjo automobilio – apie 10 km /val. didesnis. Ekspertas taip pat nurodė, jog techniniu požiūriu nėra pagrindo teigti, kad automobilis *Seat Toledo* prieš sustojimą buvo staigiai stabdomas, nes esant įjungtai žemesnei pavarai varikliu stabdomo lengvojo automobilio lėtėjimas gali siekti apie 1 m/s².⁵ Anot eksperto, kadangi automobilio *Seat Toledo* greitis prieš pat tiriamųjų automobilių susidūrimą buvo nedidelis, užgesusio variklio įtaka automobilio lėtėjimui negalėjo būti ženkli. Eksperto vertinimu, atsižvelgiant į eismo sąlygas (šlapias, iš dalies sniegu padengtas asfaltas), staiga stabdomo metu automobilio lėtėjimo pagreitis galėtų siekti 4–5 m/s², todėl teigti, kad prieš susidūrimą automobilis *Seat Toledo* buvo staigiai stabdomas arba kad jo greitis sumažėjo staigiai, nėra pagrindo.

Išvadoje taip pat pateiktas eismo įvykio dalyvių veiksmų atitiktis KET reikalavimams vertinimas. Anot eksperto, automobilio *Seat Toledo* vairuotojas prieš įvažiuodamas į pagrindinį kelią turėjo vykdyti KET reikalavimą duoti kelią kitoms transporto priemonės, artėjančioms prie sankryžos pagrindiniu keliu, o automobilio *Audi A6* vairuotojas (pareiškėjas) turėjo laikytis KET 126 ir 127 punktų reikalavimų, laikytis saugaus atstumo ir pasirinkti saugų važiavimo greitį. Eksperto vertinimu, automobilio *Seat Toledo* padėtis, vykdant KET reikalavimus duoti kelią, buvo priimtina, o prieš susidūrimą užgesęs variklis bei dėl to sustojęs automobilis neturėjo priežastinio ryšio su eismo įvykio kilimu.

Remiantis atlikto įvykio aplinkybių tyrimo duomenimis, Išvadoje konstatuojama, kad, pagal nustatytas eismo įvykio aplinkybes, eismo įvykį lėmė KET 9, 126 ir 127 punktams prieštaravę pareiškėjo veiksmai ir nėra pagrindo teigti, kad eismo įvykį sukėlė automobilio *Seat Toledo* vairuotojo veiksmai.

Pažymėtina, kad Išvada buvo parengta specialių žinių eismo įvykių vertinimo srityje turinčio eksperto, remiantis įvykio administravimo metu draudiko surinktais duomenimis. Nors pareiškėjas teikė įvairius nesutikimo su Išvada motyvus, tačiau, Lietuvos banko vertinimu, Išvadoje pateikti duomenys iš esmės atspindi pareiškėjo teiktus paaiškinimus apie eismo įvykio aplinkybes ir kitus žalos administravimo metu surinktus duomenis, o joje pateiktas automobilių greičių prieš eismo įvykį ir susidūrimo mechanizmo vertinimas iš esmės neprieštarauja pareiškėjo nurodytoms įvykio aplinkybėms, t. y. ekspertas vertino automobilio stabdomo pavara (užgesus)

⁵ Tai reiškia, kad kiekvieną sekundę automobilio greitis sumažėja 1 metru per sekundę.

pagreitį, nustatė itin nedidelį automobilių greitį prieš susidūrimą ir kt. Lietuvos banko vertinimu, pareiškėjo ir eksperto pozicijų neatitinkamai iš esmės yra susiję su KET nuostatų interpretacija ir jų taikymu eismo įvykio aplinkybėms, todėl toliau pasisakoma dėl nustatytų labiausiai tikėtinų įvykio aplinkybių kvalifikavimo pagal KET nuostatas. Taip pat vertinamas pareiškėjo teiginys, jog eismo įvykis nutiko automobilio *Seat Toledo* vairuotojui pažeidus KET nuostatą, draudžiančią staigiai stabdyti.

Pažymėtina, kad, pagal KET 9 punktą, eismo dalyviai privalo laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, nesudaryti kliūčių jų eismui ir kt. KET 126 punkte nustatyta, jog vairuotojas, atsižvelgdamas į greitį, privalo laikytis tokio atstumo, kad neatsitrenktų į priekyje važiuojančią transporto priemonę, jeigu ji būtų stabdoma. Rekomenduojama, kad atstumas iki priekyje važiuojančios transporto priemonės būtų ne mažesnis kaip per dvi sekundes nuvažiuojamas atstumas arba ne mažesnis kaip pusė spidometro rodmens, paversto metrais, pavyzdžiui, kai greitis 70 km per val., atstumas turi būti ne mažesnis kaip 35 metrai, jeigu eismo sąlygos nereikalauja kitaip. Teismų praktikoje konstatuota, kad šios rekomendacijos yra pagrįstos praktika bei matematiniais skaičiavimais, koks atstumas yra saugus ir užtikrina galimybę saugiai sustoti, kilus nenumatytam atvejui. Vairuotojas, nesilaikydamas rekomenduojamų atstumų, prisiima asmeninę atsakomybę už galimas pasekmes.⁶ Pagal KET 127 punktą, pasirinkdamas važiavimo greitį, vairuotojas turi atsižvelgti į važiavimo sąlygas, įskaitant kelio ir transporto priemonės būklę, meteorologines sąlygas ir eismo intensyvumą, kad galėtų sustabdyti transporto priemonę iki bet kurios iš anksto numatomos kliūtis.

Lietuvos banko vertinimu, nagrinėjamu atveju nustatytos aplinkybės patvirtina eksperto Išvadą, jog pareiškėjo veiksmai, neatitinkantys pirmiau nurodytų KET nuostatų reikalavimų, turėjo priežastinį ryšį su įvykio kilimu. Bylos duomenų visuma patvirtina, kad automobiliai judėjo lėtai, automobilis *Seat Toledo* buvo vos pajudėjęs į kelių susikirtimo vietą, priekine automobilio dalimi nežymiai kirtęs iš trikampių sudarytą kelio ženklinimo liniją, rodančią, kur vairuotojas privalo duoti kelią kertamuoju ar prisijungiančiuoju keliu važiuojančioms transporto priemonėms (KET 3 priedo 1.12 papunktis). Atsižvelgiant į tai, kad automobilių greičiai buvo nedideli, ir remiantis pareiškėjo paaiškinimais, kad prieš susidūrimą jie pajudėjo iš sustojimo prieš kelių susikirtimą vietos, remiantis KET manytina, kad jeigu pareiškėjas būtų pasirinkęs tinkamą judėjimo greitį (ir tinkamai įvertinęs eismo sąlygas, slidų kelią ir kt.) ir buvęs atidus, eismo įvykis nebūtų kilęs. Kaip konstatuota Išvadoje, pavara stabdomo automobilio lėtėjimas analogiškais eismo sąlygomis turėjo būti 4–5 kartus mažesnis nei automobilį efektyviai stabdant stabdžiais, toks lėtėjimas nelaikytinas staigiu, taigi, nėra pagrindo teigti, kad laikydamasis saugaus atstumo pareiškėjas nebūtų sureagavęs į priešais dėl užgesusio variklio sustojusį automobilį.

Pažymėtina ir tai, jog pareiškėjas, ginčydamas Išvadą, teigė, kad joje nurodytas pareiškėjo automobilio greitis prieš susidūrimą negalėjo būti 10 km/val. didesnis už automobilio *Seat Toledo*, t. y. skirtumas tarp automobilių greičių buvo mažesnis. Tačiau, Lietuvos banko vertinimu, tokiu atveju kiltų dar didesnių abejonių dėl pareiškėjo veiksmų atitikties KET reikalavimams, nes pareiškėjas būtų turėjęs ne tik daugiau laiko sureaguoti į atsiradusią kliūtį, bet ir būtų galėjęs efektyviau sustabdyti automobilį dėl mažesnio greičio ir trumpesnio stabdymo kelio.

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis ir eksperto Išvada, automobilio *Seat Toledo* netyčinis automobilio sustabdymas šiam užgesus, Lietuvos banko vertinimu, nelaikytinas eismo įvykį lėmusiu KET 135.4 papunktyje įtvirtinto draudimo staigiai stabdyti pažeidimu, nes, turimais duomenimis, automobilio lėtėjimas (1 m/s^2) nelaikytinas staigiu lėtėjimu (Išvadoje nurodyta, kad efektyvus stabdymas analogiškais sąlygomis būtų $4\text{--}5 \text{ m/s}^2$). Tai, kad automobilis nebuvo staigiai stabdomas spaudžiant stabdį, patvirtina ir paties pareiškėjo teiginys, kad priešais važiavusiam automobiliui stojant nedegė jo automobilio stabdymo žibintai. Be to, kaip minėta, automobiliai važiavo itin mažu greičiu, o tai reiškia, kad lėtėjimas yra švelnesnis, iš paskos važiuojantis automobilis turi daugiau laiko sureaguoti ir išvengti kontakto. Manytina, kad nustatytas greičio sumažėjimas neturėjo sukelti įprastomis eismo sąlygomis neprognozuotinių nepatogumų iš paskos važiuojančiam vairuotojui, jei jis būtų laikęsis rekomenduojamų atstumų ir tinkamai įvertinęs eismo sąlygas.

---

⁶ Panevėžio apygardos teismo 2024 m. liepos 24 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-202-366/2024.

Įvertinus bylos duomenų visumą, manytina, kad draudikas pagrįstai priėjo prie išvados, jog automobilio *Seat Toledo* vairuotojo civilinės atsakomybės sąlygos (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.246–6.249 straipsniai) nebuvo nustatytos ir civilinė atsakomybė jam nekilo. Nustatytos aplinkybės suteikia pagrindą teigti, kad už eismo įvykį, įvertinus vairuotojų veiksmus KET reikalavimų kontekste, buvo atsakingas ne automobilio *Seat Toledo* vairuotojas, o pareiškėjas, todėl draudikui nekilo prievolė mokėti pareiškėjui draudimo išmoką.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo kreipimosi motyvus, Lietuvos bankas papildomai akcentuoja, kad, kaip matyti iš draudiko pateiktų duomenų, draudikas ne kartą kreipėsi į automobilio *Seat Toledo* vairuotoją dėl paaiškinimų apie įvykį pateikimo ir atsakomybės už eismo įvykį prisiėmimo aplinkybių paaiškinimo, tačiau į draudiko paklausimus minėtas asmuo nereagavo. Draudikas taip pat paaiškino, kad pavykus prisiskambinti minėtas asmuo pokalbį iš karto nutraukdavo, vėliau susiekti tapdavo neįmanoma (draudiko manymu, telefonas būdavo išjungiamas). Iš bylos duomenų taip pat matyti, kad draudikas susisiekė su automobilio *Seat Toledo* savininku, kuris įvykio metu nevairavo automobilio ir eismo įvykyje nedalyvavo, šis nurodė apie eismo įvykį negirdėjęs ir nieko nežinąs. Šie duomenys rodo, kad, kitaip, nei teigė pareiškėjas, draudikas dėjo pastangas kuo išsamiau ištirti įvykio aplinkybes ir siekė apklausti kitą eismo įvykio dalyvį, tačiau paaiškinimų nepavyko gauti dėl nuo draudiko nepriklausančių priežasčių.

Pareiškėjas taip pat ypač akcentavo aplinkybę, jog eismo įvykio vieta buvo filmuojama, tačiau draudikas neįvertino vaizdo įrašo, kuriuo remiantis būtų buvę galima pašalinti abejones dėl eismo įvykio aplinkybių. Įvertinus bylos duomenis matyti, kad draudikas, gavęs iš pareiškėjo informaciją apie tai, kad eismo įvykio vieta buvo filmuojama, kreipėsi į Ukmergės rajono savivaldybės administraciją, tačiau gavo atsakymą, jog eismo įvykio dienos vaizdo įrašo nėra dėl to, kad vaizdo įrašai saugomi ribotą laiką. Lietuvos bankas sutinka su pareiškėju, jog eismo įvykio vaizdo įrašas nagrinėjamu atveju galėjo palengvinti žalos administravimą ir padėti nustatyti tikslesnes įvykio aplinkybes, taip pat mano, kad draudikas galėjo dėti daugiau pastangų, kad išsiaiškintų eismo įvykio vietos filmavimo aplinkybes. Vis dėlto svarbu paminėti tai, kad pats pareiškėjas apie tai, jog eismo įvykio vieta yra filmuojama, draudiką informavo 2024 m. sausio 25 d., kai vaizdo įrašų gauti jau nebuvo įmanoma, nors apie draudiko poziciją dėl kaltės pareiškėjui buvo žinoma dar 2023 m. gruodžio 4 d. ir tokią informaciją galėjo pateikti anksčiau. Be to, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, galima pagrįstai manyti, kad jeigu vaizdo įrašė būtų matomas automobilių susidūrimas, aplinkybės atitiktų paties pareiškėjo nurodytas aplinkybes apie eismo įvykį, tai vairuotojų veiksmų kvalifikavimas pagal KET nesikeistų.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detalai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą.⁷

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.